Susanna Metsälampi ja Kirsi Miettinen

LVM/905/03/2017

13.12.2017

Perustuslakivaliokunta
Eduskunta

HE 145/2017 vp: Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Liikenne- ja viestintäministeriön lisälausunto: Ahvenanmaata koskevat ehdotukset hallituksen esityksessä

ESITYKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Liikenne- ja viestintäministeriö on kutsuttu eduskunnan perustuslakivaliokuntaan 14.12.2017 kuultavaksi hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (*liikennepalvelulain 2. vaihe*). Liikenne- ja viestintäministeriö on toimittanut aiemmin 16.11.2017 päivätyn lausunnon asiassa.

Oikeusministeriön lausunto

Oikeusministeriö on toimittanut liikenne- ja viestintävaliokunnalle 21.11.2017 päivätyn lausunnon, jonka mukaan esityksen 16. lakiehdotuksessa (laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 ja 19 §:n muuttamisesta) 13 §:n osalta on todettu, että vesikulkuneuvorekisteri sisällytetään osaksi liikenteen palveluista annetun lain V osan mukaista liikenneasioiden rekisteriä. Tietojen saamisesta liikenneasioiden rekisteristä säädetään momentin 1 kohdassa, ja momentissa säädettäisiin jatkossa tiedonsaantioikeudesta Ahvenanmaan huvivenerekisteristä. Oikeusministeriö toteaa, että Ahvenanmaan huvivenerekisteri on Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluva, eikä valtakunnan viranomaisen mahdollisista tiedoksisaantioikeuksista kyseisestä rekisteristä sen vuoksi voida säätää valtakunnan lailla. Sen sijaan valtakunnan viranomaisen mahdollisista tiedoksisaantioikeuksista tai maakunnan tiedoksiantovelvoitteista voidaan säätää maakuntalailla. Vaihtoehtoisesti voisi Ahvenanmaan itsehallintolain 32 §:ssä tarkoitetulla sopimusasetuksella sopia asiasta maakunnan hallituksen kanssa. Sama pätee myös 40. lakiehdotukseen (laki meripelastuslain 14 §:n muuttamisesta).

Edelleen 59. lakiehdotuksen (Laki öljyvahinkojen torjuntalain 31 §:n muuttamisesta) 31 §:n 4 kohdan osalta oikeusministeriö toteaa, että valtakunnan lailla ei voida säätää Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten tiedoksiantovelvollisuuksista maakunnan mahdollisista rekistereistä suhteessa valtakunnan viranomaisiin tai valtakunnan viranomaisen tiedoksisaantioikeuksista tällaisesta maakunnan viranomaisen ylläpitämästä rekisteristä. Maakuntalailla olisi säädettävä tällaisesta tiedoksiantovelvollisuudesta tai

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite: PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

valtakunnan tiedoksisaantioikeudesta. Asiasta on mahdollista myös sopia sopimusasetuksella.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota myös esityksen 10. lakiehdotuksen (laki alusrekisterilain muuttamisesta) 11 §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan valtionvirastolle jätettävien muiden asiakirjojen kuin hakemuksen kieli voi olla myös englanti. Itsehallintolain 36 §:n mukaan maakunta on ruotsinkielinen ja muun muassa valtion viranomaisten kieli on ruotsi. Itsehallintolaki ja sen muutokset hyväksytään perustuslainsäätämisjärjestyksessä ja maakuntapäivien suostumuksella (perustuslain 75 §:n 1 mom. ja 120 § sekä itsehallintolain 69 §).

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että ehdotuksilla on pyritty puhtaasti siihen, että nykytilaa vastaava sääntely säilyisi Ahvenanmaan osalta siitä huolimatta, että sääntely muuttuu Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämien rekistereiden osalta. Jopa säännösten sanamuoto on pyritty pitämään täysin nykyistä vastaavana Ahvenanmaan osalta.

Lisäksi oikeusministeriö on katsonut lausunnossaan, että on mahdollisesti Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 1 kohdan ja 59 b §:n vastaista säätää valtakunnan lailla Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaisen viranomaisen unionin oikeudesta johdetuista tehtävistä kuten liikennepalvelulain IV osan 1 luvun 7 §:ssä esitetään säädettäväksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kyseinen liikenteen palveluista annetun lain IV osan 1 luvun 7 §:n 1 momentti on annettu jo osana liikenteen palveluista annetun lain ensimmäistä vaihetta. Sitä muutettaisiin ainoastaan niin, että momentissa mainitun EU:n kansainvälistä linja-autoliikennettä koskevan asetusten viitetiedot poistettaisiin, koska ne on mainittu jo aiemmin laissa. Lain ensimmäisen osan käsittelyn yhteydessä ei missään vaiheessa kenenkään toimesta ole kiinnitetty huomiota siihen, ettei Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaista viranomaista voisi mainita säännöksessä. Asiallisesti vastaava säännös sisältyy jo tällä hetkellä voimassa olevan joukkoliikennelain (869/2009) 15 §:ään, joka on vuodelta 2011.

Oikeusministeriö kysyy lisäksi, onko ehdotuksesta kuultu Ahvenanmaan maakunnan hallitusta. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiluonnosta koskeva Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunto on päivätty 15.6.2017, eikä siinä ole kiinnitetty huomiota nyt esille nostettuihin seikkoihin. Myöskään oikeusministeriö ei ole lausuntokierroksella lausunut niistä.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei vaadi yllä mainittujen ehdotusten säilyttämistä osana lakipakettia, vaan ne voidaan hoitaa myös muulla tavalla. Jos tällä hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavat säännökset päätettäisiin poistaa, olisi luonnollisesti varmistettava, että muutokset käytäisiin läpi hyvässä yhteistyössä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa. Jatkovalmistelussa keskusteltaisiin Ahvenanmaan kanssa eri vaihtoehdoista, ja voitaisiin harkita esimerkiksi sopimusasetusten laatimista yhtenä vaihtoehtona tiedonsaantioikeuksien toteuttamisen varmistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Ahvenanmaan kesäkuussa lausuntokierroksella antamassa lausunnossa kiinnitettiin huomiota merenkulun koulutusta koskeviin säännöksiin. Niiden osalta liikenne- ja viestintäministeriö katsoo Ahvenanmaan lausunnon mukaisesti, että tasavallan presidentin asetusta Ahvenanmaan maakunnan merenkulkuopetuksen arvioinnista (802/2005) on tarpeen täydentää siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtisi myös Ahvenanmaalla toimivien merenkulun koulutuksen järjestäjien ja koulutuksen STCW-yleissopimuksen mukaisesta arvioinnista ja hyväksynnästä. LVM:n on tarkoitus aloittaa uuden sopimusasetuksen antamisesta koskevan esityksen valmistelu ensi vuoden alussa ja tehdä tämän jälkeen asiaa koskeva esitys oikeusministeriölle, joka on toimivaltainen ministeriö sopimusasetusten osalta.

Kirsi Miettinen
Lainsäädäntöneuvos

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi